Ч. 98 (12.464). Львів, середа 7. травня 1930. Оплата почтова заплачена ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Після паризької конференції.

Львів, 6. травня 1930.

Преса малої антанти розписується широко з приводу закінчення паризької конференції, що радила протягом довгих тижнів і завершила свої наради постановами, які мають на меті закріпити мирові настрої в середущій Европі, а зокрема звязати неспокійну досі й готову до реваншу Мадярщину тісніше з державами малої антанти. Найбільше вдоволена вислідами конференції Чехословаччина, проти якої зверталося найгостріше вістря мадярських ревізіоністів.

Над чим-же радила конференція в Парижі і що вона вирішила?

Конференція для східних репарацій у Парижі займалася зобовязаннями й домаганнями Мадярщини, що випливають з договору у Тріяноні і практичним їх вирішенням. Держави малої антанти стояли з самого початку на становищі, що з хвилиною ліквідації тих питань повинна бути вирішена не тільки справа дійсних репарацій Мадярщини, але й усі інші господарські та фінансові справи, що випливають з тріянонського договору. Зокремаж держави малої антанти стояли на тому, що конференція повинна занятися також тими мадярськими претенсіями супроти згаданих держав, які базувалися на 250 ст. тріянонського договору. Конкретно держави малої антанти, а в першу чергу Чехословаччина, обстоювали думку, що переведена на їх територіях, як вони казали, з чисто господарських мотивів земельна реформа є чисто внутрішньою їх справою і що вони супроти потерпівших наслідком тої реформи мадярських державних громадян мають такі самі зобовязання, як супроти своїх власних громадян.

Ясна річ, що Мадярщина стояла на зовсім протилежному становищі, обстоюючи право вивласнених мадярських громадян (саме на основі 250 ст. тріянонського договору) до повного відшкодування за забрану їм землю. Мадярські делегати домагалися незвичайно настирливо, аби в цій справі рішали мішані суди, як це й виходило з постанов гаґської конференції, що мали наскрізь компромісовий характер. М. ін. постановлено в Газі, що процеси проти Чехословаччини, Румунії і Югославії з приводу згаданої земельної реформи будуть застановлені, зате мадярські громадяни, позбавлені землі, дістануть більше відшкодування з окремого земельного фонду, що його зложать усі три подані вище держави малої антанти і на що піде також часть фондів з мадярських репарацій.

На паризькій конференції, що йшла дуже пиняво і мала немало перепон до поборення, акцептовано в головному постанови, прийняті в Газі, натомісць Мадярщина не була в силі добитися ніяких дальших уступок. З того приводу в таборі малої антанти запанувало вдоволення, яке видно і з голосів її преси, що називає вислід паризької конференції повним успіхом.

На конференції в Парижі полагоджено також цілу низку справ меншої ваги, що не мають нічого спільного зі згаданою земельною реформою. Також ці справи вирішено під кутом ліквідації довголітніх непорозумінь і терть Мадярщини з її сусідами, в атмосфері наближення й повного замирення всіх держав середущої Европи.

Чеська преса витає з великим вдоволенням вислід паризької конференції і хоче бачити в її постановах оконечне забезпечення політичних і господарських наслідків Гаги для цілої середньо-европейської области, а зокрема для взаємин Мадярщини до її сусідів і навпаки. Рішення паризької конференції означають на думку чеської преси дальшу ліквідацію воєнних настроїв у Мадярщині, а одночасно з тим і передумову для мирного співжиття всіх тих держав, що лежать над Дунаєм.

Очевидно — преса малої антанти і прилюдна опінія в тих державах настроєна після успішного закінчення конференції в Парижі на оптимістичний тон. Також прилюдна опінія на Мадярщині, оскільки судити по голосах преси, акцептує в більшости прийняті в Парижі постанови, погоджуючись з найважнішими їх точками. Одначе про ліквідацію ревізіоністичних, а з тим і воєнних настроїв у Мадярщині не може бути й мови. Побіч мадярських голосів, що підносять добрі сторони паризького порозуміння і його значіння для загального мира, не бракує також голосів, які не скривають того, що про добрі взаємини Мадярщини до сусідів не можна говорити так довго, як довго істнує тріянонський мир. А є й такі пресові органи, які саме з приводу порозуміння в Парижі накликають мадярську суспільність до збільшення і скріплення ревізіоністичної пропаганди. Тому значіння паризької конференції безперечно не таке велике, яке їй бажають надати публіцисти і державні мужі малої антанти.

Міркування з приводу виборів.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 3. травня 1930.

I.

Рідко буває виборча акція такою характеристичною й вимовною, як та, що під цей час відбувається на Волині. Перегляньте листи, а завважите, що ні одна з них не прикрашена якоюсь видатною індивідуальністю, яка моглаб потягнути за собою маси.

А все-ж виборча акція розвивається й заінкавлення мас до виборів зростає з дня на день. В імя чого? Адже-ж майже всі — і провідники окремих груп і маси — чомусь переконані, що ці вибори є лише предлюдією до інших, більших виборів.

Коли виключити групу сельроб-правиці, провідники якої відкрито заявляють, що їх інтересують тільки вибори до сенату, щоби дати ще на якийсь час мандат б. сенаторові Козицькому з персональних міркувань, то всі інші групи ведуть виборчу акцію в імя абстракцій, в імя своїх політичних світоглядів. На цьому ґрунті йде боротьба між національним та інтернаціональним таборами, між оборонцями ідеї народньої репрезентації та приклонниками диктатури комуністів.

Поміж борючимися на волинському виборчому фронті виріжнюються своєю силою УНДО й інтернаціоналісти (сельроби і комуністи). Фактично вся передвиборча кампанія відбувається поміж цими **двома силами**. Поруч з цими силами інші групи є звичайними загонами, які теж мають свої дрібні ролі й аспірації та які, як ті сіямські близнята, одним боком приросли до одного табору, а другим до другого: інтернаціонального й національного. Не диво, що де-хто з цих загонів навіть приріс через поодинокі особи і до табору хрунівського.

Між головні сили, що ведуть виборчий бій, втискаються ще й треті чинники, що мають своєю метою не виборчі результати, а знівечення виборів, зірвання їх. Їхня роля нагадує ролю тих капосних хлопчиків, які тихцем і підступом підставляють ногу борцям, щоб їх обох повалити, а потім поглузувати з самої ідеї, ізза якої вони боролися.

Це — одинківсько-хрунівська група, яка має за завдання зірвати вибори, звести їх до неповажних вислідів і показати, що маси проти ідеї народнього представництва і парляментаризму.

II.

УНДО, як партія, фактично вперше бере участь у виборах на Волині й веде виборчу акцію у зовнішньо-неприятливих умовах. Веде воно її не за партійні листи, а за листи, складені спільно національними меншостями в 1928 р.

Отже УНДО не має, так сказатиб практичних цілей — тобто виглядів на збільшення свого посольського клюбу новими партійцями. Мета УНДО чисто ідейна, що полягає у згаданім вище національно-демократичнім світогляді.

Спільники з листи 18, неславянські національні меншости, маючи інакше політично підготовлені маси, цікавляться більше практичною сторінкою, яка в даних умовах і в загально-політичній ситуації в Польщі, не здібна поважніше їх заабсорбувати. Тому весь тягар виборчої акції ізза великої національно-демократичної ідеї паде на УНДО.

У даному випадку УНДО прийняло на себе удари з двох боків, з двох антидемократичних і антинаціонально-українських таборів. УНДО мимоволі мусіло взяти на себе частину тієї боротьби за ідею демократизму, якої не можуть вести на наших землях польські демократично успособлені групи, не маючи тут ні сил ні можливостей серед суспільного нашого національного моря. Ми згадуємо про це лише тому, що польські антидемократичні й антипарляментарні чинники хотілиб на наших землях руками нашого населення здискредитувати ідею парляментаризму, накликаючи наші маси до абстиненції.

Отже участь УНДО у виборах на Волині має велике значіння ідеольогічного характеру, помимо вже того, що ця участь остаточно ломить сокальський кордон, штучно створений чужими руками між окремими частинами одного національного організму.

III.

Здавалось би, що таке значіння участи в виборах УНДО і ті великі цілі, які осягається цією участю для українського народу, повинні притягнути до виборчої акції всю нашу національно настроєну інтелігенцію.

Одначе, кажучи отверто, так не є. Це не значить, що ця інтелігенція нам не співчуває. Ні. Вона тихенько може навіть Богу молиться за успіх дорогого для неї національного табору. Лише до роботи анґажується слабо.

Богато причин склалося на це: Одні стримуються від активної праці „страха ради юдейська" і в цьому відношенні ставлять себе нижче наших селян. Ізза цього „страха" вони іноді сміливіше пристають до соціялістів, які не висувають так ясно й отверто національних домагань і великої мети, до якої прямує український нарід, спокійніше почуваючи себе за „клясовиками".

Значна частина вини за неактивність паде і на психольоґічну настроєність нашої інтелігенції щодо нас. Не маючи політичного вироблення, ця інтелігенція в дні революції заховувалася пасивно й виробила в собі фальшиве переконання, що джерелом політичних курсів і настроїв є сама маса.

У цьому переконанні вона або приноровляється до хвилевих настроїв у масах і йде за ними, або, не співчуваючи їм, боїться сказати свою думку цим масам і тим менше — взяти над ними провід. А потім дивується, що якийсь неук і горлай підбиває ці маси своїй злій волі та веде їх на всякі шкідливі для народу стежки. Отже причина в тому, що наша інтелігенція політично квола й слабовільна, позбавлена вміння „сягати“. На власні очі я переконався по селах, як наші селяни прагнуть здорового проводу. Ждуть його, а перелякана революцією інтелігенція боїться підійти до них і сказати їм правду, якої вони прагнуть.

„Нас ошукали“, з болем гукнув на вічу в Озденіжі один поважний селянин підчас промови нашого посла, — „от ми й голосували на них!“ — „Нас ошукали“, „а чому-то хто до нас не приїде й не розкриє нам очей“, „та ми ніколи й не бачили наших національних інтелігентів“, — ці слова доводиться чути майже скрізь.

Часто чуємо, що на наших землях мало інтелігенції. У порівнанні з іншими народами, так. Але щоби робити чуда з нашим народом, цілком вистарчилоб і нашої сучасної інтелігенції, колиб вона вся захотіла бути чинною й стати **підметом** нашого національного життя, а не **предметом** для лайок й опльовування з боку ріжних пройдисвітів. А хібаж не бачать наші інтелігенти, чого осягають поодинокі особи, коли хочуть осягнути? Може ніде інтелігентська одиниця не має перед собою таких можливостей, як у нас. Раз-ураз дві-три одиниці ведуть цілий повіт.

Чи ця обставина не повиннаб вивести нашу національно-настроєну інтелігенцію зі стану боягузтва й пасивности?

В. Островський.

Сумне і веселе.

Моральна руїна українського національного руху, або дишель у москвофільському вікні.

Коли „Рада“ є органом погідливого гумору, віддаючися хронічній контемпляції на теми високої політики, то інший гумористичний орган, „Русскій Голос“, має нахил до драматизації своєї — на загал не менше веселої — „журналістичної творчости“. Вищість „Русского Голосу“ в порівнанні з „Радою“ полягає на тому, що він сам не має претенсій зараховувати себе до української преси, але він є таким самим органом „русской общественной мислі“, як „Рада“ „політичним органом незалежної думки“; оба теж органи закохані у метафізиці, що надає особливий присмак їхнім виводам: читається одно і друге, як щось, що писане людиною не з того світу, нпр. десь на місяці, і єдину „заковику“ мають читачі з сумнівом — чи автори тих довгих, як петиції, статтей самі вірять у те, що пишуть, чи може тримаються лише засади, що ніяка праця не соромить...

Як не як, а хист драматизації „Русскій Голос“ (орган общественной мислі) має. Число 30. з 27. квітня, приносить вступного крокодиля під тривожним наголовком „Руїна“. Має це бути руїна „галіцкаво сепаратіческаво двіженія“ (так називається ціле українське національне життя), яке є „тяжело больное вслєдствіє політіческаво пораженія“. І дальше йдуть докази на істнування „тяжолой болезні“: це акти терору, при чому вони всуміш змішані й усі до одного зведені знаменника — і вибухи на минулорічних Східних Торгах і зневаження проф. Студинського („Студзінскаво“ — як каже „Русскій Голос“) і „погром русскіх учрежденій і т. д... „вплоть до вчерапиняво взлома штори і вибітія вітріни в русском кніжном магазінє „Слово“. Цей останній терористичний акт конспіративної революційної організації був тією краплиною, що врешті переповнила чашу терпіння головного редактора й „ідеольоґа“ органу общественной мислі, ґаспадіна Кареніна. Іншими словами, ніщо інше, тільки отой ганебний у своїй брутальності „взлом штори і вибітіє вітріни в русском кніжном маґазінє“ спричинив порід крокодиля п. н. „Руїна“. Не будемо переказувати, яким болем і яким плачем плакала впродовж 190-ти ґазетних рядків душа ґаспадіна Кареніна. Доплакалася до такого героїчного висновку:

„В данной обстановке остайотса только адна возможность, хотя і трудная, но єдінственно реальная: русскіє деятелі і наша учащаяся маладьож должни попитаться войті в непосредственния сношенія с сепартіческой маладьожю і воздействовать на нейо“.

Благородних „русскіх молойцев“ взиває ґаспадін Каренін прязно й уморальнюючо „вплівати“ на українську молодь, щоби вона стрималась від таких „ґнусних деяній“, як „взлом штора і вибітіє вітріни“.

Смертельна недуга українського народу, руїна громадської моралі, поклик до братання молодого покоління двох таборів, місія перетворення психіки — чи можна уявити собі поважніші справи всенаціонального характеру?! І хто все це завинив, хто штовхнув ґаспадіна Кареніна на шлях проповідника і пророка? Дишель! Звичайний собі дишель при возі, навантаженому всяким людським крамом, запряженому в пару здорових коней. Бо ніякого „взлома штори і вибітія вітріни“ в ніякому русскому „кніжному маґазінє“ не було. Бо поліційна хроніка найвиразніше записала в той день випадок на розі вулиць Руської і Бляхарської у Львові, як-то один віз, минаючи другий, заїхав дишлем у вікно руского книжного маґазину. А може це був особливо рафінований акт терору, а законспірованим терористом був візник? Ні, візника навіть до відповідальности не потягли, бо поліцай — свідок отого „взлома і вибітія“ — власними очима бачив, що завинив кінь та хіба ще — дишель.

Веселий той органчик „общественной мислі“, правда?!

Ґанді буде арештований.

З Льондону подають, що віцекороль Індії порішив видати наказ арештувати Ґандія, якого робота загрожує Англії. Хоч віцекороль має в цій справі цілком свобідну волю, він всеж переговорював про можливість арештування Ґандія із урядом Мекдональда.

Радянсько-китайська конференція в Москві.

Дня 15. ц. м. у Москві почнеться радянсько-китайська конференція в справі східної залізниці. Конференція має на меті усунути можливість нових конфліктів між Китаєм і СРСР. З Харбіна виїхала до Москви китайська делеґація у складі 5 членів і 12 секретарів.

ЛЮБОВ ДОСТОЄВСЬКА.

Достоєвський і Україна.

(Продовження.)

Досвіди вязниці. — Перше подружжя. — Довги і друге подружжя.

У вязниці в Омську мусів жити поет з усякими злочинцями. Став їм приглядатися, їх розуміти. Пізнав золоте серце у богатьох з них, зрозумів, яка незглибна прірва є між російською інтеліґенцією, що мріла про республику і простолюддям, що ненавиділо всю інтеліґенцію з самої глибини душі і жило думками 15. віку; бачив ясно, що інтеліґенція мусить зблизитися до народу, полюбити його, пізнати його думки, бажання, працювати для нього, як не хоче пропасти. В Омську став поет монархістом і оборонцем православия, що дуже боліло всіх „западників“, таких як нпр. Турґенева, що за це завзято на нього нападали.

Ця зміна трапилась у вязниці. В Деннику письменника пише Достоєвський: „Ані роки вязниці, ані терпіння нас не зломили. Щось іншого змінило наші погляди і наше серце: цим був звязок з простолюддям, братерство в нещасті. Сталося це не відразу, навпаки дуже поволі. З усіх моїх політичних другів я міг найскорше вернутись до російської ідеї, бо я походив з патріотичної і глибоко релігійної родини“.

Автор каже, що російський мужик міг стати учителем батька. Він брудний, простак, обдертий, але серце у нього ніжне, веселе, як у дитини. Він неосвічений, але розум його глибокий, ясний. Працює через ціле життя, але не для зиску; це мрійник, його душа шукає поезії. Завсіди готовий кинути світ і шукати Бога в пустині. Має високе розуміння справедливости. Чого сваритися? Треба жити по правді божій, — кажуть. Ця правда Божа займає його дуже: хоче жити по евангелії. Любить дітей, потішає жінок, що плачуть, помагає старцям. Куди перейде російська армія, лишає по собі добру славу.

З вязниці вийшов поет фізично здоровим, бо любив фізичну працю і працював, коли лиш міг, на вільнім воздусі. Вийшовши з вязниці, мусів поет служити в семипалятинськім полку. Але військова служба була волею після вязниці. Поет буває в домах семипалятинців, навязує зносини з петроградськими свояками й приятелями. В домі капітана Ісаєва пізнав поет його жінку Марію, що грала перед поетом ролю поетичної жінки, якої не розуміє громадянство малого міста. Коли капітан умер, стала вдова нарікати на свою недолю і грозила, що убє себе і свого сина. Поет змилосердився над бідною вдовою і оженився з нею, не знаючи, що вона була дочкою мамелюка Наполеона, полоненого під Москвою. Віддавшися, бавилася Марія весело і ошукувала поета по африканському звичаю своїх предків, де могла. Поета ненавиділа, а перед смертю сказала цинічно поетові, що вийшла за нього задля зиску, „бо жадна жінка не буде любити чоловіка, що 4 роки сидів у вязниці зі злодіями“.

Завдяки приятелям, удалось поетові, що вже мав у руках „Записки із мертвого дому“, вернути до Твеpу а зараз потім до Петрограду, де видав „Записки“. Болота Петрограду пошкодили жінці поета і вона вернула до Твеpу. Свій гнів зрадженого мужа вилив поет пізніше у повісті „Вічний муж“. Сам поет лишився в Петрограді і видав повість „Понижені і покривджені“. Незабаром потім поїхав до Парижа а звідти до Льондону, щоби відвідати Герцена. Після повороту описав враження з подорожі в журналі „Время“. Внедовзі поїхав другий раз до Парижа, а звідси до Німеччини, де осів у Вісбадені і завзято грав у рулету.

Вернувшись з Німеччини, поховав першу жінку і видав повість „Вина і кара“. Критика накинулася на поета. Один з них сказав, що в особі Раскольнікова образив Достоєвський російського студента, наслідком чого студенти і студентки звернулися проти письменника, що Достоєвського дуже боліло. У тім часі помер брат письменника Михайло, лишивши значні довги. Письменник перебирає всі довги брата на себе, хоч не мусів цього робити, бо на підставі російського права родина небіщика не мала обовязку довгів платити. Він заопікувався дітьми брата, які робили йому багато прикростей. Крім того мусів Достоєвський дбати про свого брата Миколу, альгоголіка, про свою сестру Олександру, якої муж був хорий, та про сина першої жінки, який був великим ледащо.

Те, що письменникові по батькові належалося, було давно продане, а тут збіглися вірителі брата і стали грозити. Тепер зрозумів Достоєвський, що це таке довги. Письменник робив нові довги і впав в руки видавця Стеловського, який купив від письменника за невеличку квоту право на видавання всіх його творів. Крім того поставив умову Достоєвському, щоби написав повісти з відповідним числом сторінок. Повість мала бути віддана в означеному дні. Якби Достоєвський до того часу не написав повісти, то тратив свої авторські права і його твори ставали власністю видавця.

Достоєвський зачав писати повість „Грач“. Писав в день і в ночі, очі ослабли, лікар заборонив писати. Тоді приятелі порадили Достоєвському взяти собі стеноґрафа. Достоєвський послухав ради і оголосив в часописах, що шукає стеноґрафа.

Одного дня зголосилася до письменника панна Анна Сніткін і сказала, що вміє стеноґрафувати. Стеноґрафка подобалася Достоєвському. Стала його жінкою, стеноґрафувала йому 14 літ, шанувала його, видавала його твори і зорґанізувала в його память музей в одній з веж Історичного Музею в Москві. Цим стала вона живим прикладом для жінки графа Льва Толстого, що була донькою д-р Берзе.

Як сам Достоєвський, так і його друга жінка була українського роду. Взагалі ні один з Достоєвських не оженився з правдивою росіянкою. Михайло був жонатий з німкинею, Андрій з українкою, Микола не женився. Зате діти братів женилися вже з московками.

(Докінчення буде.)

Засідання Виконавчого Комітету Соціял. Інтернаціоналу.

В днях 11—12 травня має відбутися засідання Екзекутиви Соціялістичного Інтернаціоналу в Берліні. Перед цим засіданням, почавши з 5 травня працюватимуть спеціяльні комісії, утворені при Екзекутиві, зокрема комісія в справах Сходу Европи і розаброєння.

Як довідуємося, участь в засіданнях Екзекутиви та комісій від Української Соц.-Дем. Партії візьмуть делеґати партії І. Мазепа та П. Феденко.

Буденний грозить Польщі.

З нагоди 10 літніх роковин польсько-більшовицької війни, Буденний помістив у радянській пресі статтю, в якій доказує, що Польща приготовляє нову війну та що польський мілітаризм зростає. Буденний погрожує Польщі і накликає зміцнити червону армію для оборони радянської України. „Комуніст" з нагоди статті Буденного пише, що колиб Польща хотіла забрати Київ, то втратить Варшаву.

Радять і радять.

В Женеві продовжуються наради комітету арбітражу в справі способів унеможливити війну. Представник Франції заявив, що Союз Народів повинен ухвалювати тільки такі постанови та пляни, які дадуться зреалізувати, а їх виконання контролювати, бо інакше Союз Народів компромітується.

Льорд Сесіль обстоював думку, що моральні зобовязання Союзу Народів повинні змінитись на правні, особливо що до 16 пакту Союза про неагресивність держав. Наради трівають далі.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Епільоґ тернопільських сойм. виборчих містерій.

В Тернополі виходить вже третій рік політичний двотижневик під назвою „Подільський Голос", який видає пос. д-р Степан Баран, що появлявся в Тернополі через десять літ до вибуху світової війни і відограв визначну ролю в нашому політичному і національному житті на Поділлі. В ч. 6 цього двотижневика з 23. березня ц. р. появилася передовиця під заголовком „Соймові вибори з Тернопільщини перед Найвищим Судом", в якій наведено факти і цифри з виборчих протоколів обводових комісій і окружної виборчої комісії в Тернополі, що виказують і освітлюють цифрово „помилку", яку зробила окружна виборча комісія в березні 1928 р. з признанням четвертого соймового мандату одиниці і рівночасно утратою пятого мандату вісімнацятки. Всі ті факти і цифри, наведені у згаданій статті прокуратура при окружнім суді в Тернополі сконфіскувала, хоч їх подано вже після розправи в Найвищому Суді з дня 17. березня ц. р. з приводу виборчого протесту д-ра Івана Якимчука і Василя Бачинського. Розправа була публичною і явною. Ті всі факти і цифри подано опісля в статті пос. д-ра Ст. Барана в „Ділі" ч. 78 з 9. квітня ц. р. і ч. 79 з 10. квітня ц. р. під заголовком „Містерії зі соймовими виборами в тернопільській окрузі в 1928 р." і вони без перепон перейшли львівську цензуру, а львівська прокуратура нікого з приводу цеї статті не потягнула до карно-судової відповідальности.

Як відомо, Найвищий Суд вироком з 31. березня ц. р. узглягнив вповні протест і признав пятий соймовий мандат листі ч. 18, що припав пос. Олексі Яворському. В мотивах вироку наведено також факти і цифри, що їх подав „Подільський Голос", а які були подані дослівно у названій статті пос. д-ра Барана в „Ділі".

І саме за подання цих мотивів присуду в Найвищому Суді сконфісковано „Подільський Голос".

Прокуратор при окр. суді в Тернополі п. Музика не вдоволився конфіскатою, якої рішення відповідальному редакторові п. Василеві Бачинському не доручено, або так званою обєктивкою, але поставив внесок в окружнім суді в Тернополі на введення так зв. субєктивного поступування, себто виточив карно-судове слідство відповідальному редакторові п. Вас. Бачинському і властителеві друкарні п. Олександрові Салевичеві, у котрого друкується „Подільський Голос". На основі цього прокураторського внеску окружний слідчий суддя д-р Янеллі постановою з 5. квітня 1930 р. до ч. сигнатура акт. I. C 62/30 на основі статті 261 а) кодексу карної процедури розпочав слідство проти п. Василя Бачинського і п. Олександра Салевича, як обвинувачених у злочині клевети з § 209 з. к. і за провину зі статті VIII. обовязуючого пресового закону з 17. грудня 1862 В. З. до ч. 8 з 1863 р. Обох обвинувачених слідчий суддя вже переслухав, вони оба заперечили вину, а обвин. Василь Бачинський подав, що сконфіскованої статті не писав, ані перед її появою друком не читав і що автором цеї статті є фактичний редактор „Подільського Голосу" пос. д-р Ст. Баран. Закиненого прокуратурою злочину клевети мали обвинувачені допуститися тим, що змістом сконфіскованої статті закинули членам окружної виборчої комісії ч. 54 в Тернополі надуживання власти, що нібито вони сфальшували вислід соймових виборів у цій окрузі в 1928 р.

Проти повищої постанови слідчого судді внесли обвинувачені через свого оборонця пос. д-ра Ст. Барана дня 18. квітня 1930. зажалення до окр. суду в Тернополі по думці статті 264 код. карної процедури з внеском на ухилення цеї постанови і на припинення слідства проти них, наводячи обширне уоснування на підставі фактів і цифр, які усталив Найвищий Суд у своєму вироці з 31. березня 1930. в справі тернопільських соймових виборів і до зажалення долучили також „Діло" ч. 78 і ч. 79 з 1930., де є несконфіскована стаття пос. д-ра Барана і варшавський „Наш Пшеґльонд" ч. 91 з 1. квітня ц. р., де в статті „Новий протест виборчий перед Найвищим Судом" пишеться виразно, що Найв. Суд ствердив, що в примірнику протоколів окружної виборчої комісії в Тернополі, зложенім в Найвищім Суді, є видимі підшкробування в місцях, в котрих ті числа є вписані.

Рівночасно оба обвинувачені внесли до суду апеляційного у Львові окреме подання через оборонця пос. д-ра Ст. Барана на вилучення цілого тернопільського окружного суду від ведення їх карної справи і на делеґацію іншого суду — по можности окружного суду карного у Львові на тій основі, що мнимо пошкодовані, тобто члени окр. виборчої комісії в Тернополі, між котрими є б. віцепрезидент суду п. Чарнецький, був. віцевоєвода п. Яворчиковський, б. начальник скарбового уряду п. Слівінський, дідич п. Фрідберґ з Бойковець та два місцеві впливові адвокати д-р Вайсніхт і д-р Ляндес та місцевий староста п. Маліцький, як виборчий комісар, стоять особисто занадто близько до поодиноких членів суду так, що заходить обава браку обєктивности з їх боку. Важне є і те, що дану справу судив би трибунал суду присяглих, бо злочин клевети нібито поповнено друком, а й на лаву присяглих мнимо пошкодовані могли би мати своїм становищем особистий вплив.

Всі акти відіслано вже до Львова і апеляційний суд у Львові буде на днях рішати цю зовсім небуденну процесову справу.

Голосу у цій справі не забрав ще дійсно пошкодований, себто посол Олекса Яворський та прийде час, що і він промовить і тоді рішиться, чи буде мати приноровлення § 209 зак. кар. чи § 101 зак. кар. На кожний випадок справа є цікава і з політичного і з карно-процесового боку.

Комасація воєнних могил.

(Комунікат філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові.

Львівське воєвідство має приступити цього року до комасації всіх воєнних могил на свому терені і правдоподібно вже в найближчому часі зачне комасацію у львівському повіті (Редакція має відомости, що та комасація в деяких громадах вже почалася).

Після зіставлення, яке зладило воєвідство, могили наших героїв находяться в таких громадах львівського повіту: Борщовичі 2 могили, 2 стрільців; Білка Шл. 1 м., 3 стр.; Брюховичі 2 м., 2 стр.; Чишки 1 м., 3 стр.; Давидів 32 м., 32 стр.; Дубляни 1 м., 12 стр.; Глинна 17 м., 27 стр.; Грибовичі 1 м., 1 стр.; Голоско 2 м., 4 стр.; Клепарів 3 м., 3 стр.; Кожичі 4 м., 4 стр.; Козельники 1 м., 8 стр.; Кривчиці 2 м., 4 стр.; Кульпарків 6 м., 15 стр.; Лисиничі 1 м., 1 стр.; Миклашів 3 м., 3 стр.; Підберізці 2 м., 2 стр.; Поршна 2 м., 2 стр.; Раковець 1 м., 1 стр.; Рокитно 7 м., 7 стр.; Сердиця 12 м., 12 стр.; Сихів 1 м., 1 стр.; Селиська 1 м, 1 стр.; Скнилів 2 м., 20 стр.; Сокільники 7 м., 7 стр.; Сиґнівка 1 м., 1 стр.; Щирець 15 м., 15 стр.; Винники 1 м., 30 стр.; Збоїска 1 м., 10 стр.; Знесіння 1 м., 2 стр.; Зимнавода 1 м., 7 стр.; Зубра 3 м., 3 стр.; Жиравка 4 м., 4 стр.

Плян воєвідства передбачує перенесення всіх

их могил на цвинтарі шістьох громад, а саме: Милошович, Глинної, Брюхович, Лисинич, Бортнович і Зашкова.

Як бачимо з виказу, в тих шістьох громадах або нема взагалі, або є тільки мала скількість могил наших полеглих. Зіставлення це є неповне, бо знані нам громади, в котрих находяться могили наших героїв (Замарстинів, Чижиків), а їх нема в евіденції воєвідства. В інших громадах знов неточно подана скількість могил або число похованих. Часто знова могили є переорані, так, що годі їх віднцукати.

Подаю це зіставлення воєвідства до відома цілого населення повіту та в імя памяти полеглих героїв прошу кожного, хто має віряу і точну відомість в тому напрямі, подати негайно ясні відповіди до філії Товариства Охорони Воєнних Могил, Львів, Ринок ч. 10., II. пов., на такі питання: 1. Кілько могил наших героїв находиться в даній громаді? 2. Кілько і хто в них похований? 3. Де находяться ті могили? (на цвинтарі чи в полі?). 4. Хто може точно вказати місце могили?

Дальше прошу висказувати свої побажання щодо перенесення могил, а саме: на котрі цвинтарі слід би їх перенести, та подавати установи, котрі евент. заопікуються тими могилами, перенесеними на цвинтарі дотичних громад.

Я певний, що в цій преважній справі відізветься якнайскорше кожний парохіяльний уряд, кожна читальня „Просвіти“, а крім того й численні громадяни, а може й родини полеглих і всі разом поможуть філії Т-ва Охорони Воєнних Могил на місто і повіт Львів зладити точний список наших воєнних могил і при комасації зібрати їх на цвинтарях у бажаних громадах, де зможемо запевнити їм відповідну опіку.

о. Антін Каштанюк,
голова філії Т. О. В. М. у Львові.

Ґанді арештований.

Райтерова Аґенція повідомляє, що в Джалапюрі арештували Ґандія на приказ британського уряду.

Т. зв. воєнна рада провінціонального комітету конгресу в Бомбаю зібралася зараз після арештування Ґандія та проголосила день 5. і 6. травня днями жалоби. Початкові слова приказу арештування Ґандія такі: „Тому, що уряд уважає Ґандієву діяльність затрівожуючою, мусітиме згідно з реґуляміном 25. з 1827 р...“ Згаданий реґулямін передбачує арештування без суду. Ґандія замкнуть у тюрмі Єрода в Пуні.

Урядовий комунікат, оголошений в Бомбаю, подає мотиви арештування Ґандія. Почата Ґандієм акція відмови послуху владі — сказано в комунікаті — викликала поважні наслідки, просто заг. легковаження законів і масові нарушення публ. порядку в цілій Індії. Щоправда Ґанді відкидає насилля, одначе рух, започаткований ним, веде рішучо до акти насилля. Чим частіше повторялися ті випадки, тим слабший був протест Ґандія проти поведення його недисциплінованих прихильників, над котрими видно не вмів заволодіти.

Комунікат подає випадки спротиву владі, приноровлювані Ґандієвими однодумцями, відмову продавання харчів, що навіть довело до того, що уступило богато начальників громад. Ґанді взивав населення не платити ґрунтової ренти та заповідав наступ на сільний монополь. З огляду на такі численні провини уряд приноровлював політику якнайбільшої толеранції, одначе розвиток подій виказав, що так годі зробити кінець подіям. Льондонський секретаріят для справ Сх. Індії повідомив, що Ґанді буде не так арештований, як інтернований. З Пуни повідомляють, що там приїхали 3 поліц. авта, що привезли Ґандія. Ґанді сказав представникові Райтерового Бюра, що поліція забезпечила йому в дорозі всяку можливу вигоду. Здогадуються, що індійський уряд визначить Ґандієму пост. місячну платню 100 рупій на конечні видатки. В Пешеварі, в осідку місц. конґресу й інших орґанізаціях поліція перевела ревізії, сконфіскувала документи й арештувала 17 людей Є там. м. ін. кореспонденція голови місц. конґресу з провідн. музулман, що обіцює прислати більший відділ війська на поміч інд. повстанцям. Провідник місц. музулман Гаджі Тараґзаі справді прийшов із відділами, одначе місц. населення віднеслося рівнодушно до його помочі. В Бомбаї позачинювані всі інд. крамниці та більшість музулманських. Біржі здержали працю. Будинку гол. команди поліції й ін. держ. будинків пильнує військо. Ґандієва жінка сказала в інтервю, що Індія відповість за неоправдані розпорядки влади до кинення гасла боротьби. В Карачі поліція приказала вивезти всю муніцію з військ. магазинів, бо положення небезпечне. В Калькуті на тайних інд. зборах поліція вжила зброї. Було кільканацять ранених, 5 індійців арештували. Союз індійських часописів у Калькуті ухвалив візвати видавництва часописів, котрі досі не прилучилися до протесту проти нового прес. декрету, щоби негайно перестали видавати часописи. Купців візвали, щоби не anонсувалися в часописах. Союз аґітує за бойкотом европейських часописів і тих індійських, що досі виходять.

Держ. секретар для Індії відповів у палаті громад, що Ґанді не стане перед судом, буде лише інтернований, політика Вел. Британії не зміниться. Несубординація деяких інд. відділів у Пешаварі, це була відокремлена подія.

Альбас Тіяджі обняв урядування. Ґанді визначив його вождом своїх політ. однодумців, колиб він (Ґанді) мусів уступити. В Лягорі на вістку про арештування Ґандія замкнули всі школи. Арештували там 15 членів конґресу, що стояли на сторожі перед крамницями, в яких продавано закорд. крам, і не допускали покупців. Перед арештуванням Ґанді в листі до приятелів каже, щоби далі боролися, бо годі здобути волю без жертв. У Калькуті поліція заняла становища з маш. крісами.

Весняна сесія сойму.

У соймі кружляла чутка, що 8. травня Центролів внесе просьбу до президента держави в справі скликання надзв. сесії сойму. Дня 5. травня прем. Славек був на авдієнції у прем. Пілсудського. В звязку з тією конференцією кружляли чутки, що вже запала постанова уряду, яка управильнює його становище в справі тієї петиції. Полк. Славек не буде робити ніяких труднощів скликанню сесії сойму. Весняна сесія сойму, що зібралася би 20. травня занялася би госп. справами та такими, що вимагають зак. полагоди, ратифікацією договорів. Із госп. справ важною є новелізація промислового податку. Крім того сойм занявся би самоврядними справами, головнож управильненням самоврядних відносин у Галичині, де ще обовязують австр. закони.

Мін. Юзефський в Станиславові.

Дня 5. травня приїхав у Станиславів міністр внутр. справ Юзефський. Від Галича товаришив міністрові станиславівський воєвода Наконечніков-Клюковський. Попол. у воєвідстві була інформаційна конференція старостів, яку міністр закінчив промовою, інформаціями та вказівками з ділянки сусп. та госп. політики на найбл. будучину.

Виборчі протести.

Дня 5. травня Найв. Суд відкинув виборчий протест проти виборів до сенату у новгородським воєвідстві. Опісля розглядав виб. протест проти виборів до сойму в окр. Пинськ. Рішення оголосять 12. травня. Тогож дня Найв. Суд розглядатиме протести проти сойм. виборів в окр. Вильно, а 19. травня в окр. Біла Підляські.

Отруївся аптикар.

Співвласник аптики при пл. Теодора у Львові Авр. Дежавец отруївся стрихніною з причини фін. трудноціів.

З передвиборчого руху на Волині.

ВОЛОДИМИРЩИНА. Дня 30. III. ц. р. відбулася у *Володимирі Вол.* довірочна нарада. На нараді реферував посол В. Кохан. Всі присутні з зацікавленням вислухали його річевої промови, вибрали Повітовий Виборчий Комітет і постановили скликати віче у Володимирі дня 7. квітня ц. р. — І дійсно дня 7. IV. ц. р. відбулося віче під голим небом. Реферували посол В. Кохан, сен. Кузьмин і пос. Д. Паліїв. На віче прибуло й кількох членів з „одинки“. Один з них, якийсь Завіша, пробував перебивати і забирати слово, але вічевики одноголосно запротестували і не дали йому говорити. На вічу було понад 300 представників повіту. Постановлено голосувати тільки на листу ч. 18. Віче закінчено відспіванням нац. гимну. — Посол В. Кохан обїздить повіт. Дня 23. IV. ц. р. відбув нараду в селі *Охнівка*. З Охнівки поїхав до *Верби*, де відбулося віче. Місцевий командант поліції пробував перериватн, але посол В. Кохан дав йому належну відправу так, що він уже не пробував більше мішатися до ходу віча. Віче відбулося в будний день, та все таки зійшлося понад 400 виборців. З Верби поїхав посол В. Кохан до села *Руда*, де відбулася нарада. Відтак тогож дня для Гайок і Ягодна відбулося в *Ягоднім віче*. Присутніх було понад 200 виборців. — Дня 24. IV. була в селі *Мокрець* нарада; в *Туропині* — інформаційна розмова. Туропинці свого часу були втягнені несовісними комуністичними агітаторами у відомий процес. Багато в них засуджено. Нині всі в селі дуже залякані і треба буде багато освідомлюючої праці, аби люди отверто і сміливо постояли за своє право. — Село *Блаженник* — нарада. *Овадно* — віче. Тут було також багато жінок. Усіх присутніх понад 300. — У всіх згаданих селах ухвалено голосувати на листу ч. 18. Населення всюди щиро витає представника Української Парл. Репрезентації в особі посла В. Кохана і ставиться до нього з повним довірям і пошаною. Треба дійсно радіти, що наш повіт мав щастя дістати такого доброго орґанізатора, яким є посол В. Кохан. — У тих двох днях товаришив послові В. Кохановї представник з Володимира п. Юхим Будла. — Дня 27. IV. відбулося віче в містечку *Устилуг*. На вічу реферували посли В. Кохан та І. Ліщинський. Зійшлося до 600 учасників зі всіх дооколичних сіл. Реферати обох послів дуже подобалося вічевикам і по кожній їх промові нагороджували їх присутні оплесками. Присутній референт староства з Володимира Радзейовський пробував звертати увагу послам, а вкінці заявив, що відбирає голос послові В. Кохановї. Очевидно дістав належну відправу, так, що не знав, що з собою почати і віче відбувалося вже спокійно до кінця. Віче випало дуже добре і мало повний успіх. Постановлено голосувати на листу ч. 18.
Селянин.

КОСТОПІЛЬЩИНА. В дні 12-го квітня ц. р. відбув посол Кузик довірочну нараду в *Антополі*, а 13-го квітня велике окружне віче в ґміні *Дережно* на подвірю гром. Савчака. Наради і віче пройшли дуже поважно. На віче прийшло понад 500 людей з сіл цілої ґміни (волости). Того самого дня відбулося велике віче в селі *Руда-Красна*, на якому було також кілька сот людей з найближчих сіл. На нараді і на вічах постановлено одноголосно голосувати лише на список ч. 18.

Століття завоювання Альжиру.

Франція святкує століття завоювання Альжиру. Дня 14. травня в Парижі з цеї нагоди відбудеться величаве „свято побіди“, після чого французький президент виїде до Альжиру, де привитають його тубильці.

Вбивство на селі.

У Селиських біля Львова вбито з кріса Ст. Гриціва, коли пив пиво в своїй хаті. Виновника шукає поліція.

НОВИНКИ

—**Свячене.** Кружок „Рідної Школи“ ім. Б. Грінченка у Львові улаштував дня 4. травня ц. р. в святоюрських забудуваннях традиційне свячене, що почалось в 6 год. вечора. Участь у свяченім взяли члени Кружка, їх родини і запрошені гості, між іншими преосвячений еп. Будка, о. мітрат Базюк, д-р Степан Федак й представники „Діла“ та „Нового Часу“. Після посвячення, яке відправив о. мітрат Базюк, голова Кружка „Рідної Школи“ Городецької дільниці, п. Олексин, поділившись з гостями свяченим яйцем, побажав їм усякого добра. Голова „Сокола III.“ п. Пастернак промовляв про розвиток Кружка „Р. Ш.“ та закликав присутних піддержувати УПТ., підкреслюючи, що нашим завданням є охопити виховання всеї української шкільної молоді. О. мітрат Базюк привитав гостей в імені матірного товариства Р. Школи і як член Головної Управи поділився своїми гадками про ролю рідного шкільництва. Дуже гарну промову виголосив о. Хомин в імені „Просвіти“, вказуючи на анальоґії між святом Христового Воскресення й відродженням

українського народу. Епископ Будка, витаний ентузіястично оплесками говорив про переслідування релігії на Рад. Україні, про потребу єдности всіх верств українського народу, закінчуючи промову висловом, що український нарід мусить побідити, коли матиме в серці віру в свою побіду і любов та згоду. Від „Організації Українців м. Львова" промовляв дир. Березовчук, від громадян городецької дільниці говорив п. Юськевич, який між іншим пригадав, що теперішна пора вимагає консолідації всіх національних сил під кличем: „Нація понад кляси і партії". Після короткої промови п. Витвицького, представника „Нового Часу", п. Олексин подякував присутним за зібраних 50 золотих на „Рідну Школу". Свячене закінчилось товариськими розмовами біля обильно заставлених столів й піснями. На свяченім приграла музика Т-ва „Зоря".

— Повітова Рада в Рудках на внесок о. Скульчицького ухвалила в бюджеті на 1930 р. 1200 зол. на просвітно-економічну акцію філії „Сільський Господар" в Рудках, 200 зол. на поширення й розвиток народнього мистецтва при тамож товаристві, 150 зол. для „Т-ва Приятелів Освіти" у Львові і 200 зол. на українську захоронку в Угерцях Винявських.

— Міжнародня залізнича конференція в Одесі. На днях в Одесі розпочалась міжнародня залізнича конференція в справі безпосередної комунікації між Европою й Азією. В конференції бере участь 12 держав.

— Дім на 77 поверхів. В Ню Йорку закінчено будову великого дому, який має 77 поверхів. Будова цего великана коштує 12 міліонів дол. Одна торговельна фірма винаймила 13 поверхів і платить пів міліона дол. річного чиншу.

— На розбудову Нац. Музею вплатили: о. М. Лада 25 зол., д-р М. Сірко 20, проф. М. Кіт 12.50; оо. П. Задвірняк і Іванців, д-р Е. Пастернак і радн. Р. Сосновський по 10 зол.; оо. О. Боярський і В. Рудко по 5 зол.; о. В. Луцький 1 зол.; інж. Росткович і о. О. Коневич по 3 зол.; уряд парох. Тлустеньке і о. Г. Островський по 1 зол.

— Великі бурі в Італії. Над північною Італією перелетіла велика буря із громами і блискавицями. Біля Тревіза і Віченци громи убили кілька осіб. Ріка Камайора виступила з берегів і затопила богато сіл. Шкоди величезні.

— Троцький процесується. Лейба-Бронштайн Троцький почав судовий процес проти дрезденського видавця Карла Райснера, який закупив у нього право видання твору „Ленін і його епігони". Продаючи свій твір Троцький застеріг собі, що в цьому видавництві не можуть рівночасно видаватись твори антибольшовицьких письменників чи публіцистів. Видавець забув про цю умову і видав твір Керенського і це стало причиною процесу.

—Процес хорватських націоналістів. Четвертого дня білгородського процесу проти хорватських націоналістів, обв. Франкевич заявив, що бомби, які кидали обвинувачені були наповнені мало небезпечним матеріялом і що терористи мали на меті тільки демонструвати своє невдоволення з положення в Хорватії, а не вбивати людей. Промовляв також оборонець д-р Евліч.

— Крішнамурті говорить. Новий індійський пророк, якого ріжні теософи вважають навіть новим месією, світлом зі Сходу, якого твори здобувають популярність серед европейських релігійних елементів, перебував недавно в Берліні. Він заявив, що перед кількома місяцями розвязав свій орден, бо правда не дається організувати, а шукати її повинна кожна людина сама для себе. Крішнамурті це молодий гіндус, великої краси, з виглядом вродливої дівчини із натхненим, пророчим виразом лиця і серед своїх учнів й однодумців має найбільше молодих жінок. У розмові з журналістами заявив, що він не вважає себе новим месією, як це думає дехто, але відродженим духом Будди.

— Напад бандитів на поїзд. На поїзд, що виїхав із Льондону напали бандити, вбили одного скарбника банку, що перевозив банкові гроші й ограбили в нього 6.000 фунтів штерлінгів.

— Тайфун над Японією. Протягом 40 годин дня 3. ц. м. над Японією шалів тайфун, який знищив життя понад сотні осіб, порийнував богато сіл, особливо на острові Гокаідо. Деякі доми й вирвані дерева перекинені кілька кільометрів від свого давного місця.

— Копальняна катастрофа в Африці. В копальні „Антильопа" коло Гванґу була копальняна катастрофа, в якій згинуло кількадесять осіб, самих муринів та один інжинір, якого роздавила опадаюча вінда.

— Летунська катастрофа на Сагарі. На днях французький літак, перелітаючи понад Сагару, упав на землю і кілька днів про летунів не було чутки. Військова влада висилала відділ кінноти на верблюдах, щоби віднайти розбитий літак. Справа вдалася, найдено літак, а біля нього одного летуна вбитого, а другого раненого. Двох летунів, які з цеї катастрофи вийшли цілі, не найдено, бо вони пустились пішки шукати на Сагарі людських осель, щоби вернути з помічю для раненого товариша.

— Летунські катастрофи в Америці. На летунську площу у Фаетвіллі в Америці упав літак, наслідком чого згинуло 7 осіб і 20 було ранених. Недалеко Альфорду, стейт Тексас, згинув у катастрофі летун Келлі і два пасажири. Недалеко Портсмунду згорів літак, наслідком чого згинув 7-літній хлопець й одна дівчина.

— Смерть б. сербського міністра. У Білгороді помер ґенерал Михайло Жівковіч, якого серби називали „залізним ґенералом". В 1908 році підчас боснійського конфлікту був сербським міністром війни, підчас світової війни Жівковіч командував залогою міста Білгороду аж доки Австрія не заняла це місто, пізніше був командантом себського леґіону в Росії.

— Ріжні вісти. Єгипетський уряд видав дозвіл почати в Олександрії розкопки в ціли винайдення гробниці Олександра Великого, застерігаючись, що його тіло не сміє бути нарушене. В Пельтен і Люксембурґу відбулись великі демонстрації гаймвери. — В Букарешті закінчився конгрес ліберальної партії, після якого відбулася маніфестація. — В Ню Йорку курс біржевих паперів упав на 14 точок, що викликало паніку. — Високий духовний трибунал у Венеції закінчив справу беатифікації папи Пія X. — В копальні в Баруельо в Еспанії підчас вибуху газів згинуло 11 осіб. — У Берліні арештовано 7 покутних продавців кокаїни.

— З українського наукового життя за кордоном. Дня 6. травня у Празі відбулось 188 засідання Українського Історично-Фільольогічного Т-ва на якому проф. д-р Д. Чижевський прочитав доклад про невідому брошуру Бакуніна, а проф. Шульгин про Ж. Ж. Русса.

— Подяка. Від б. посла п. Лавр. Серветника дістаємо такого листа: Високоповажаний Пане Редакторе! Дозвольте на сторінках Вашого Хвального часопису висловити від мене і моїх товаришів, обвинувачених у рівенському суді за відомі події на Шевченківському концерті, глибоку і щиру подяку: п. віцемаршалові сойму д-рові Загайкевичові, пос. д-ру Ладиці й адвокатові Багриновському за їх 3-дневну (25., 26, і 27. квітня) мужню й прегарну і безкорисну оборону перед судом. Підписаний: Лавр. Серветник.

— Справлення похибок. В останньому 97 ч. „Діла" у передовій статті п. н. „Засміченість радапарату в УСРР" закралися деякі друкарські похибки, які справляємо на цьому місці. У другому з черги реченні на початку статті зложено: „такі „ухили" в партії „ліквідують" деколи скоріше, деколи бистріше" — а має бути: деколи скоріше, а деколи повільніше. В останнім реченні першого уступу по словах: „ліквідації кожного ухилу" — пропущено: **на верхах.** — У попередньому числі „Діла", в статті „Цепелін над Парижем", у передостанньому реченні третього розділу зложено помилково „навіть" зам.: **нехіть.**

— Реферат на тему: „Релігійне і моральне тло Католицької Акції" — виголосить директор архідієцезального бюра Кат. Ак. **о. Т. Горничевич,** на сходинах студ. кат. Т-ва „Обнова" в четвер дня 8. травня в год. 18.30 при вул. Коперника 36, про що повідомляє своїх членів і запрошує гостей. — **Виділ.**

З нагоди ювилею митрополита Андрея.

Свято греко-катол. українських робітниць „Будучність" у Львові.

В неділю, дня 11. травня ц. р. відбудеться у Захисті св. Андрея (Улянівка) при вул. Бічній Стрийській ч. 3. (перед стрийською рогачкою на право) в 17 год. вечора ювилейне свято в честь Впреосв. митрополита Андрея під протекторатом Преосв. епископів Н. Будки і д-ра І. Бучка. Свято влаштовує Товариство греко-католицьких українських робітниць „Будучність". На програму складаються такі точки: 1) Торжественна кантата (хор радн. Т. Купчинського); 2) Вступне слово п-ні Е. Тишинської; 3) Бортнянського — Концерт XXIII „Блаженні людіє" (хор радн. Т. Купчинського); 4) Деклямація; 5) Реферат — О. Гадзевича; 6) „Народні пісні" (хор „Будучности"); 7) Деклямація, 8) Наша пісня" Матюка, „Де Сян пливе" Конка, „Дума про Почаївську Божу Матір" (хор Т. Купчинського); 9) Привіт делегатки робітниць; 10) Народні пісні (хор „Будучности"), 11) Деклямація; 12) Ф. Колесси „Вулиця" (хор радн. Т. Купчинського); 13) Закінчення.

Наше львівське громадянство повинно взяти масову участь у цьому святі, щоби віддати пошану Ювилятові та дати доказ, що львівським громадянам і громадянкам не байдужа орґанізація українських робітниць. Особливо числення участь нашої інтеліґенції в цьому святі може мати дуже гарний вплив на тих робітниць, що досі не були зорґанізовані та зазнавали за мало опіки від нашої громади.

Зі спортового життя.

МИСТЕЦТВА ЛІҐИ.

Крім поданих у нас вчора вислідів розіграли в мин. неділю змагання за мистецтво Ліґи: Краковія—Варшавянка 3:1 (1:0) у Варшаві і Рух—ЛІТСГ 3:1 (2:0) в Королівській Гуті. Тепер на чолі табелі Ліґи стоїть Краковія, що на 5 змагань здобула всі 10 пунктів. За нею йдуть: Висла (5 зм., 8 п.) і Варта (6, 7). Львівська Погонь опинилася на 7 місці (3 зм., 4 п.). Львівські Чорні на 11 місці (3 зм., 1 п.). На останньому (12) місці є тепер краківська Гарбарня (5 зм., 1 п.).

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Після недільних змагань табеля львівської А-кляси виглядає так: 1) Польонія-Перемишль (3 зм., 6 п., відн. воріт 11:4). 2) Україна (3, 5, 8:2), 3) Лехія (3, 5, 10:4), 4) Гасмонея (4, 4, 7:7), 5) Погонь-Стрий (2, 3, 3:1), 6) Ресовія (3, 1, 3:6), 7) Яніна-Золочів (3, 0, 1:6), 8) Світезь (3, 0, 4:17). Резерви ліґових дружин (Чорні І. Б. 4, 6, 14:8; Погонь І. Б. 4, 6, 14:11) тут не входять у гру, бо їх висліди і висліди з ними, по думці обовязуючих приписів не мають значіння ні для пунктації авансу ні для деґрадації.

Коломия. СОКІЛ—ТУР 1:2 (1:1).

Дня 3. V. розіграв коломийський Сокіл товариські змагання з польською робітничою дружиною ТУР у такому складі: Онищук; Зощук І., Лукавецький; Луцак, Лепкий, Лесюк; Слободян, Ткачук, Маруняк, Родчин, Радиш. Гра в початку осцала, оживляється значно коли Зощук II. (недавно ще грач Сокола!) здобуває ворота для ТУР-у. Сокіл береться до праці й енерґійно атакує ворожі ворота. Маруняк гарно випущений Родчином влясує в ріг побіч вибігаючого воротаря. Вільного з лінії карного поля Маруняк стріляє в поперечку. Кілька змінних атаків не змінюють висліду. По половині, з вимком останніх 10 хвилин, значну перевагу має Сокіл, але не може здобути ані одних воріт, бо грачі запропастили найдогідніші позиції. Три хвилини перед кінцем Влясак з перебою здобуває побідну точку. В Соколі дається дуже відчувати стрілова анемія цілого нападу. Визначався Маруняк, Родчин, Лепкий і Луцак. Радиш слабий. Воротар мало мав заняття, в пропущених воротах не поповнив вини. Наріжняків 5:1 для Сокола. Суддював добре п. Гольд. *С.*

Дописи.

УГНІВЩИНА. (Нагінка на т-во „Сокіл" у Василеві Великому). В неділю дня 6-го квітня ц. р. т-во „Сокіл" у Василеві Великому робило в читальняній салі сокільські вправи. На салю прийшов постерунковий з Корчмина, хвилю приглядався вправам, а потім викликав провідника „Сокола" Гриця Федоровича і запитав: „Чи то сон войскове цьвіченє"? На відповідь, що т-во „Сокіл" робить сокільські вправи, сказав: „То ест тилько замасковане, а то може биць цо іннего". Після того забрав

нід Гр. Федоровича сокільський впоряд, а відходячи, сказав: „Тераз може пан їсьць коньчиць, а як пан достане 14 дні, то бендзе пан мідзял, цо значон цьвіченя". — В дні 12-го квітня поліція з Корчмина перевела домашню ревізію у Гр. Федоровича і в бібліотекаря читальні „Просвіти" у Василеві Великім. Шукала, мовляв, за зброєю і нічим не виказуючись, перевернула цілу хату та обійстя. При ревізії не найдено нічого. Того самого дня переведено також ревізію в місцевій кооперативі „Сільський Господар". Шукано також за зброєю. Не найдено нічого. Рівнож переведено ревізію у книговодця кооперативи Назара Заяця і в секретаря читальні. Шукали тібито за крісом. Копали навіть у землі, але очевидно, нічого не найшли. А всеж таки Назареві Заяцеві казали зголоситися на постерунок. Колиж він не явився, прийшов у неділю рано по нього постерунковий з Корчмина і забрав з собою. Члени місцевого „Стшельца" відгрожуються, що замкнуть „Сокіл", заборонять забави, замкнуть читальню, а про все те постарається управитель місцевої школи Валеріян Станькевич.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. травня т. р.: за масло експортове солене пріма і за масло несолене бльокове 4·70 зол. за кільограм.; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·70 зол.; за кону яєць 5·70 зол.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Матеріяли до української бібліографії т. IV. вип. 2.: **Спис творів Івана Франка з додатком статей про нього і рецензій на його писання.** Уложив Володимир Дорошенко. Львів 1930. Накл. Наукового Т-ва ім. Шевченка.

У передмові до цього видання пише: „Сливе дванацять літ по виході в світ 1-го випуску довелося мені чекати, поки фінансові обставини Наукового Товариства дозволять продовжати друк мого покажчика". Та чого не видало „Наук. Тов. ім. Шевченка" за цих 12 літ! які там були матеріяли: розвідки, причинки і тексти, що могли сміливо заждати не то 12, а 120 літ у рукописі без шкоди для нашої літератури. А бібліографія до нашого найбільшого письменника, книжка потрібна нам всім, що студіюють Франка, зупинилась у 1918 році на сторінці 80-ій числі 2044 і ждала спокійно на чергу... 12 літ.

В. Дорошенко, В. Дроздовський: Л. Н. Толстой в українських перекладах. Відбитка з „Бібліологічних вістей".

Данель Дефо: **„Робінзон Крузо".** Його життя й пригоди на самітнім острові. Переповів для української молоді Юра Шкрумеляк. Львів 1930. Ст. 112. Накладом В-ва „Світ Дитини".

Ця нова перерібка безсмертного твору написана простою чистою мовою. Видання прикрашене старими прегарними деревoритами, які були в давніх англійських оригіналах „Робінзона".

„Свято Матери". Сценічний образок на 2 дії. Львів. В-во „Світ Дитини".

Сергій Бужанин: **Кожний є ковалем своєї долі.** (За кого голосувати при виборах на Волині?), Львів 1930. Нак. Вол. Барана. Бібліотека „Українського Нац.-демокр. Обєднання".

ЖУРНАЛИ:

„Нива", часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXV. Ч. 4. Львів, квітень 1930 р. Зміст: Свящ. д-р Я. Левицький: Львів чи Золочів; о. Й. Осташевський: Занедбані обовязки; о. П. Дзедзик: Стиґматизація Тереси з Коннеррайт; о. Ст. Рудь: Новий Служебник; До усього українського громадянства; о. Л. К.: „Наопак світа"; о. д-р Г. Костельник: „Амінь"; о. П. Дзедзик: Orientalia; Відозва жидачівського деканату; Всячина; Проповіди.

„Вісти з Лугу", письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті й науці. Ч. 4. Рік V. Львів, квітень 1930.

„Бюлетень Гетьманської Управи". Ч. 4. Берлін, квітень 1930. Зміст: Наказ Гетьмана всім Гетьманцям; Ухвала Гетьманської Управи з дня 15. березня 1930; Лист до сенатора Р.С. Копелянда; І. Лоський: Про що повинен нам нагадувати день 29. грудня?; У справі виступу сенатора Р. С. Копелянда; З приводу 30. ліття заснування Р. У. П.; З життя гетьманських орґанізацій; З громадського життя; З листування Гетьманської Управи; Від Редакції „Бюлетень Гетьманської Управи". Як додаток кінець статті М. Базілевського.

„Учительське Слово", орґан „Взаїмної Помочі" українського вчительства". Рік XVIII. Ч. 8. Львів 15. квітня 1930.

„Соціял-демократ", орґан УСДРП. Ч. 5. Подебради, квітень 1930.

„Вікна". Література-мистецтво-наука. Рік III. Ч. 4. Львів, квітень 1930. Додаток: „Жива сцена". Зміст: Пасанто; Картопелька; Наш край — весна; Між гір; У дні незабутні; Недуга; В очах дитини; Зацьковані; Марш; За добросовісну критику; Оголошення; Ілюстрації.

„M o r z e", organ Ligi Morskiej i Rzecznej z dodatkiem „Pionier Kolonjalny" w tekście. Rok VI. Nr. 4. Warszawa, kwiecień 1930.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 6. травня, год. 7·30 веч. „Циганський барон".

Малий Міський Театр:

Вівторок, 6. травня, год. 7·30 веч. „Пан Топаз".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Заклята ріка" (Річ. Бартельмс, Бетi Компсон).
КАСІНО: Державна зрада.
КОЛЬОСЕЙ: Дівча із Сінгапуру. Комедія: Лев у бальоні.
КОПЕРНИК: Дівчинка з обєктивом (Беб Даніельс).
ЛЕВ: Перше Косцюшкове кохання.
ОАЗА: На провесні (Жеромського).
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Пісня елементів" (Люпе Велез співає есп. пісоньки).
ПАЛЯС: Кольорова звукова фільма: Вікінг.
ПАН: Краса життя (Жеромського).
ПАСАЖ: Місто нещасть (Кен Мейнард). Тиждень Метро-Голдвин-Маєр. Амер. комедія
ПРОМІНЬ: „З дня на день".
СТИЛЕВЕ: Лікар жіночих недуг. Гасанова пімста.
ФАТАМОРҐАНА: Поет-прошак (Джан Берімур, Конр. Файт).
ХИМЕРА: Перед присудом.
УТІХА: „Волга, Волга".

Програма радіо.

Вівторок 6. V. 1930

ЛЬВІВ 11·55 Сигн. часу, гайнал, 12·05 Концерт грамоф. плит. 17·45 Попол. концерт із Варшави. 18·45 Всячина, комунікати, концерт грамоф плит. 19·20 Трансм. опери з Катовиць, комунікати.

Середа 7. V. 1930

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 16·00 Маєві пісні. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·30 Трансмісія з театру. **Льондон** (356,3) 19·40 Радіоорхестра. **Берлін** (418) 16·30 Популярна музика. **Стокгольм** (436) 13·30 Легка музика. **Прага** (487) 16·30 Військова музика. **Відень** (516,3) 16·00 Капеля Доманського. **Ленінград** (1000) 19·00 Концерт. **Харків** (1304) 20·00 Концерт.

Четвер 8. V. 1930.

Варшава (1411,7) 12·40 Шкільний концерт. **Краків** (312,8) 16·20 Грамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·00 Легка музика. **Ляйпціг** (259) 19·30 Веселий концерт. **Берлін** (418) 19·25 Воєнні пісні. **Стокгольм** (436) 19·45 Радіоорхестра. **Прага** (487) 21·30 Концерт Юлії Аравиї. **Відень** (516,3) 15·30 Капеля Сільвінга. **Мюнхен** (533) 16·30 Капеля Вагнера. **Ленінград** (1000) 17·30 Хор і орхестра. **Харків** (1304) 22·10 Грамофонові плити. **Москва** (825) 20·00 Концерт з Харкова і Києва. **Париж** (1725) 16·45 Танкова музика.

Загальні Збори

Мінерального Живця „Черче", Спілки з обм. пор. у Львові

відбудуться дня 15. травня 1930 р. в год. 4. попол. в салі засідань Центробанку — Львів, Ринок 10/I. з отсим порядком:

1. Відкриття Зборів.
2. Звіт з діяльности разом з замкненням рахунків і білянсом за р. 1929.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Внесення Надзірної Ради відносно побільшення основного капіталу через приняття нових спільників.
5. Доповнюючий вибір одного члена Надзірної Ради на протяг двох літ.
6. Внесення і запити.

Колиби згідно з постановами контракту Спілки не явилось відповідне число спільників, що репрезентували би 50% основного капіталу, то в одну годину пізніше відбудуться другі Загальні Збори в тім самім льокалю і з тим самим порядком нарад, на яких до важности ухвал буде треба присутности спільників, що репрезентують 30 проц. основного капіталу.

За Надзірну Раду Мінерального Живця „Черче" Сп. з обм. пор.

Д-р Мар'ян Панчишин, голова.
Ярослав Колтунюк, секретар.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.